

Sverre Steen-prisen 2020

Juryens innstilling

I henhold til statuttene skal Sverre Steen-prisen tildeles en person eller en gruppe personer som «i løpet av foregående år har utmerket seg ved ypperlig formidling av historie på høyt faglig nivå», eller for «en persons samlede formidlingsvirksomhet». Prisen kan tildeles for formidlingsinnsats både gjennom tradisjonelle skriftmedier og andre medier.

Juryen har valgt å se på alle disse elementene når den har kommet fram til sin kandidat. Årets prisvinner har ved gjentatte anledninger markert seg på vegne av faget i offentligheten, både på tradisjonelle akademiske arenaer og på nye medieplattformer. Juryen vil berømme hans evne til klar og tydelig faglig formidling, om et viktig tema med betydning også for vår egen tid, gjennom en kombinasjon av tidsskriftartikler, bøker, aviskronikker, Facebook-innlegg og foredrag, både i den tradisjonelle offentligheten og på nettet.

Årets Sverre Steen-pris går til Kjetil Braut Simonsen.

«Aldri mer 9. april», sier vi til oss selv hvert år. Og det siste tiåret: «Aldri mer 22. juli».

En av forventningene historiefaget blir møtt med, er at det skal bidra til forståelsen av hva som står på spill i vår egen tid. Refleksjon over holdninger, handlinger og konsekvenser i fortiden hjelper oss til å reflektere over mulige konsekvenser av holdninger og handlinger i vår egen tid. En viktig del av historiefagets samfunnsoppdrag er å bidra til at slik refleksjon kan foregå i hele befolkningen, og ikke bare blant et lite antall spesialister. Det krever bred og effektiv formidling av historiefaglige innsikter på måter som treffer og engasjerer mennesker i mange miljøer.

De siste årene har vi fått mange påminnelser om at hatet, konspirasjonsteoriene og antisemittismen som for hundre år siden førte ytre høyre fra ølstuene til regjeringskontorene, lever videre i beste velgående. Samtidig har nye medier og kommunikasjonsformer ført til at konspirasjonsteorier, mistenksomhet og hat kan dyrkes og spres på nye måter. Dette innebærer utfordringer også for historiefaget. For å kunne fortsette å bidra til kunnskapsbasert

refleksjon, må historikerne tilpasse sin formidling til den nye medievirkeligheten slik at faget kan fortsette å berøre og inspirere flest mulig.

Kjetil Braut Simonsen har vært en tydelig stemme i den norske offentligheten, og har aktivt gått i dialog med de som forsøker å ufarliggjøre, eller bare misforstår, antisemittismen og fascismen som historiske fenomener. Gjennom bokutgivelse, fagfelleverderte artikler, foredrag, kronikker, avisartikler og i sosiale medier har han på en saklig måte formidlet jødernes historie og Holocaust under andre verdenskrig. Han har forsket på hvordan antisemittisme og andre fiendebilder har utviklet seg, for en stor del i skjul, i det norske samfunnet siden 1945. I skjæringspunktet hvor det historiske og moralske krysser hverandre advarer Simonsen om hvordan slike ekstreme ideologier og praksiser som antisemittisme lett kan dukke opp i andre former og med andre fiendebilder. Ved å trekke motiver, holdninger og konspirasjonsteorier i det norske høyreekstreme miljøet fram i lyset, legger han til rette for at historisk kunnskap kan bidra til sunne refleksjoner over forbindelsene mellom fortidens feilgrep og urovekkende fenomener i vår samtid.

Spennvidden i Simonsens formidling, fra fagfelleverderte artikler, via avisartikler og bøker for allmenne lesere til foredrag og innlegg på sosiale medier, gjør at han når ut til et bredt publikum fra sin arbeidsplass på Det jødiske museet i Oslo. Det er ingen selvfølge at norske historikere tar aktivt del i ordsiftet om krevende temaer som antisemittisme, antiislamisme, antiinnvandring og antimultikulturalisme. Det at det gjøres på en gjennomtenkt og lett tilgjengelige måter fra en solid historiefaglig plattform, og gjennom mange formidlingskanaler, fortjener historikernes egen formidlingspris.

15. mai 2021
Kristin Øye Gjerde
Per Bjarne Ravnå
Jonas Bals